

ФІНАНСИ ТА ІНВЕСТИЦІЇ

DOI : 10.33274/2079-4819-2018-69-2-122-131

УДК 005:658.155.4 (045)

Роженко О. В.,
канд. екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: rozenko@donnuet.edu.ua
e-mail: voloshyna@donnuet.edu.ua

Волошина С. В.,
канд. економ. наук,
доцент

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

UDK 005:658.155.4 (045)

Rozhenko O. V.
PhD in Economic sciences,
Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine
e-mail: rozenko@donnuet.edu.ua
e-mail: voloshyna@donnuet.edu.ua

Voloshyna S. V.,
PhD in Economic sciences,
Associate Professor

AGRICULTURAL ENTERPRISE INVESTMENT ATTRACTIVENESS VALUATION

***Мета.** Мета статті — удосконалення методики оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства на основі комплексного підходу з урахуванням галузевої ознаки.*

***Методи.** Для досягнення поставленої мети дослідження у якості теоретичної та методичної бази використана система загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: діалектичний метод наукового пізнання — для дослідження набору складових інвестиційної привабливості підприємства; методи причинно-наслідкового аналізу — для розробки системи показників оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства, за допомогою методів інтегральної, бальної, експертної та узагальнювальної оцінки запропоновано методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства.*

***Результати.** Проаналізовано динаміку капітальних інвестицій та рентабельності операційної діяльності по Україні у цілому та по сільськогосподарській галузі. Виявлено диспропорційність індексу капітальних інвестицій (в розрізі досліджуваних категорій), який за 2011–2017 рр. не демонструє істотних коливань, та індексу рентабельності операційної діяльності, який суттєво змінюється й у протилежних тенденціях по сільському господарству, і взагалі по державі. Запропоновано систему складових інвестиційної привабливості підприємства, а саме тактичну та стратегічну, відповідно до яких розроблено систему показників оцінки за групами: рентабельність, майновий стан, ділова активність, ліквідність, фінансова стійкість, вірогідність банкрутства, якість та безпечність продукції, ефективність використання трудових та земельних ресурсів, інноваційна активність, соціальна відповідальність,*

© О. В. Роженко, С. В. Волошина, 2018

з урахуванням галузевої ознаки. Встановлено послідовність використання методів інтегральної, бальної, експертної та узагальнювальної оцінки, що являє собою комплексний підхід до методики оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, сільське господарство, підприємство, управління, інтегральний показник, рівень привабливості.

Постановка проблеми. В умовах трансформаційних змін однією зі стратегічних галузей України залишається сільське господарство, згідно зі стратегією сталого розвитку «Україна-2020» [1]. Метою цієї Стратегії [1] є впровадження в Україні європейських стандартів життя, вихід України на провідні позиції у світі, для цього заплановано рух за векторами: розвитку, безпеки, відповідальності та гордості. Першочерговим пріоритетом реалізації Стратегії, за вектором розвитку, виступає Реформа сільського господарства та рибальства, яка передбачає, апріорі, активізацію процесів інвестування в сільськогосподарські підприємства.

Функціонування сучасних сільськогосподарських підприємств, приносить до 14 % валової доданої вартості ВВП України [2, с. 7], що визначає третє місце сільського господарства в рейтингу галузей національної економіки за цим показником. Але дослідження динаміки рентабельності сільськогосподарських підприємств, порівняно із загальнодержавним рівнем (рис. 1) демонструють негативні тенденції, протягом 2016–2017 років на протигагу динаміці капітальних інвестицій в сільське господарство, яка є позитивною протягом цього ж періоду.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок щодо диспропорційності індексу капітальних інвестицій (як за всіма видами економічної діяльності, так і за сіль-

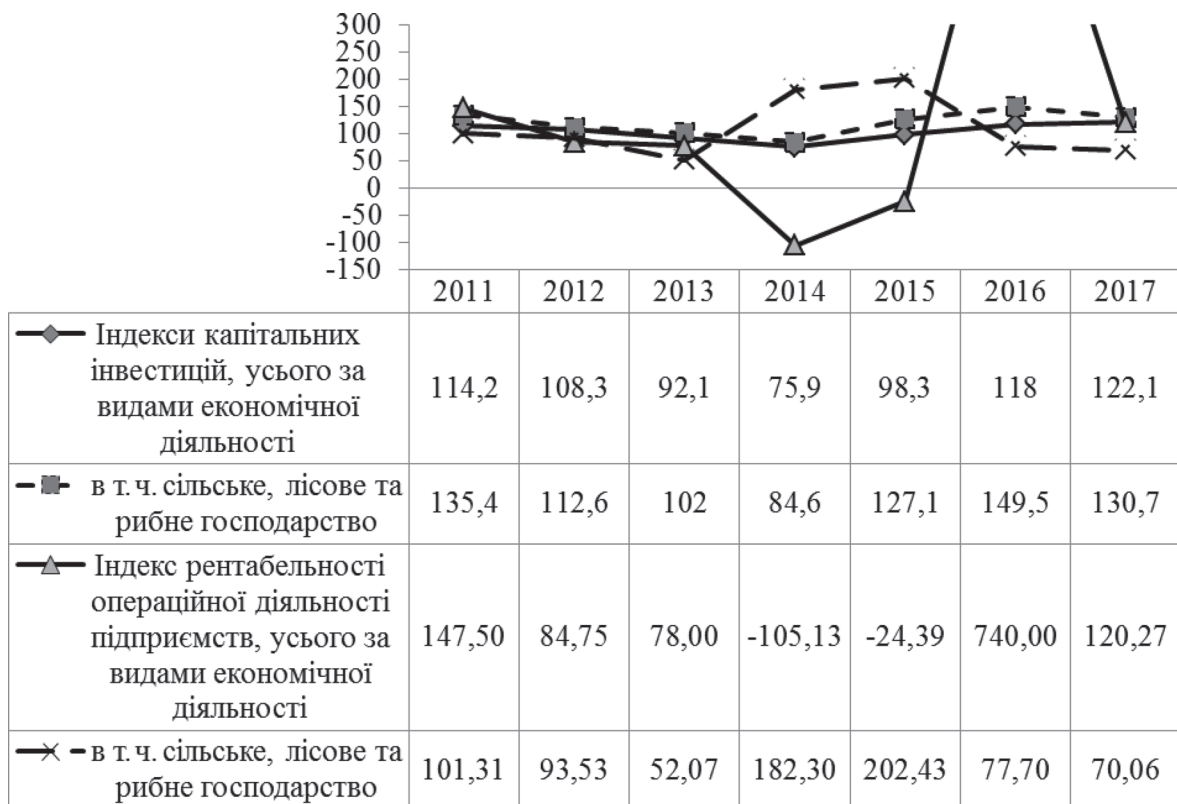

Рисунок 1 — Динаміка капітальних інвестицій та рентабельності операційної діяльності за видами економічної діяльності і по сільськогосподарській галузі (складено автором на основі [3; 4])

ським господарством зокрема), який за досліджуваний період не демонструє істотних коливань, та індексу рентабельності операційної діяльності, який суттєво змінюється й у протилежних тенденціях по сільському господарству, і взагалі по державі. Тобто усього за видами економічної діяльності по Україні рентабельність операційної діяльності в 2016 році зросла більш ніж у сім разів і продовжувала збільшуватися у 2017 році, а по сільському господарству в 2016 р. спостерігається зміна позитивної тенденції 2014–2015 років на негативну, що продовжувала знижуватися в 2017 році. Така динаміка індексу рентабельності операційної діяльності не взаємоузгоджується з динамікою індексу капітальних інвестицій, враховуючи, що вони не дають миттєвого результату, отже, питання методики оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства вимагає удосконалення, що, у свою чергу, дозволить своєчасно визначити перспективи подальшого розвитку відповідних підприємницьких структур. Тобто процеси інвестування сільськогосподарського підприємства виступають дієвим механізмом управління його розвитком, задовольняють сучасні потреби ефективного господарювання. Інструментом необхідних перетворень виступає процес оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить глибину досліджень проблемних питань у сфері оцінки інвестиційної привабливості, а саме: А. Саранюк [5] здійснено системне узагальнення методик оцінювання інвестиційної привабливості підприємств; Л. І. Семенчук [6] розкрито сутність інвестиційної привабливості підприємства та зміст методів її оцінювання; Г. І. Рзаєвим [7] розкрито методичні підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємства та здійснено їх порівняльну характеристику; Ю. В. Скрипник [8] досліджено методики оцінки інвестиційної привабливості підприємств, визначено їх переваги та недоліки, критерії прийняття рішень щодо доцільності інвестування, розроблено показник рівня інвестиційного потенціалу; методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [9] передбачає використання інтегрального методу за шістьма групами показників; і ще багато інших. Не зменшуючи наукову та практичну значимість набутих розробок, є необхідність у подальших дослідженнях в цьому напрямку.

Мета статті — удосконалення методики оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства на основі комплексного підходу з урахуванням галузевої ознаки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукові надбання з питань оцінки інвестиційної привабливості підприємства [5, с. 92–93; 6, с. 900; 7, с. 144; 8, с. 482; 9] автором розділено на групи дослідження:

— перша група, яка використовується одноставно науковцями: показники майнового стану підприємства, рентабельності, ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності, ділової активності, ринкової активності (цінних паперів підприємства);

— друга група, що являє собою сукупність розгалужених наукових думок: показники стану основних засобів, якості персоналу, психологічні аспекти господарювання підприємства, вартості підприємства, виробничого потенціалу.

Дослідивши теоретичний базис системи складових та показників оцінки інвестиційної привабливості підприємства, автором пропонується комплексний підхід оцінки інвестиційної привабливості підприємства, в рамках якого виокремлено дві складові аналізу інвестиційної привабливості підприємства:

— тактичну, яка являє собою локальний аналіз, об'єктом якого виступає фінансовий стан, оскільки через фінанси підприємства відображаються поточні результати його діяльності (рентабельність, майновий стан), ділова активність (оборотність

ресурсів) і фінансова спроможність (ліквідність, фінансова стійкість, вірогідності банкрутства);

— стратегічну, яка за масштабом аналізу є комплексною, системність якої розкривається через такі інтегральні параметричні оцінки: якість та безпечність продукції, ефективність використання трудових ресурсів, ефективність використання земельних ресурсів, інноваційна активність, соціальна відповідальність.

Систему складових оцінки інвестиційної привабливості підприємства охарактеризовано за наступними ознаками, що наведено на рис. 2.

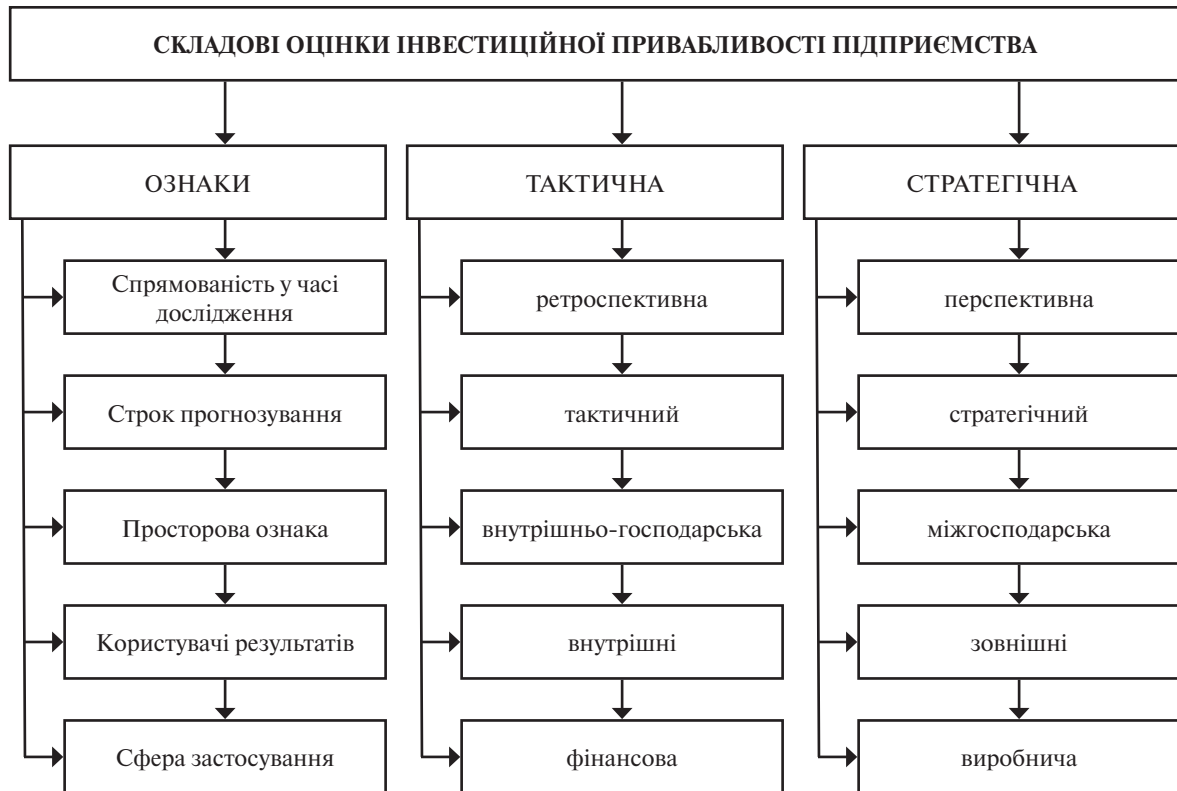

Рисунок 2 — Характеристика системи складових оцінки інвестиційної привабливості підприємства (складено автором на основі [9, с. 215])

Систему підскладових оцінки фінансового стану віднесено до тактичної складової інвестиційної привабливості, оскільки це водночас виступає як кінцевим — результативним, так і початковим індикатором прийняття оперативного управлінського рішення.

Підскладові оцінки стратегічної інвестиційної привабливості мають більш тривалий життєвий цикл, як окремі об’єкти управління, і прояв результатів, що виступає можливістю стратегічного розвитку підприємства. Запропонована система складових оцінки інвестиційної привабливості підприємства в рамках комплексного підходу забезпечує змістовну, головну та виконавчу площину алгоритму її системогенезу.

Відповідно до сформованої системи складових оцінки інвестиційної привабливості підприємства пропонується система показників, яка більш чітко дозволяє врахувати галузеву специфіку господарювання сільськогосподарського підприємства (рис. 3).

Враховуючи комплексність запропонованого підходу до оцінки інвестиційної привабливості підприємства, система показників оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства сформована за принципами універсальності, гармонійності, всеосяжності та доступності розрахунків. Але її специфіка проявляється в складових: якість та безпечність продукції, ефективність використання трудових та земельних ресурсів, що є параметрами галузевої ознаки кожного підприємства.

Рентабельність	рентабельність продажів, рентабельність виробництва, рентабельність власного капіталу, рентабельність активів
Майновий стан	сума господарських засобів, що знаходяться в розпорядженні підприємства, доля основних засобів у активі, доля активної частки основних засобів, коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів
Ділова активність	коефіцієнт оборотності засобів у розрахунках, коефіцієнт оборотності запасів, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності власного капіталу, тривалість операційного циклу, коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості
Ліквідність	Коефіцієнти: абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності, поточної ліквідності, відновлення платоспроможності, втрати платоспроможності, загальної ліквідності
Фінансова стійкість	Коефіцієнти: фінансової незалежності, фінансової стійкості, фінансовий леверидж, маневреності, забезпеченості власними оборотними засобами, інвестування
Вірогідність банкрутства	Індекс Альтмана; Індекс Таффлера, Тишо; Індекс О. П. Зайцевої
Якість та безпечність продукції	Коефіцієнт диверсифікації продукції, використання ядохімікатів на 1 га, використання добрив на 1 га, показники відповідності якості продукції нормативним документам
Ефективність використання трудових ресурсів	Площа угідь на 1 співробітника, відношення середньої заробітної плати по підприємству до середньої заробітної плати по державі, продуктивність праці
Ефективність використання земельних ресурсів	Коефіцієнти співвідношення: земельних ресурсів підприємства до земельних ресурсів держави, попиту і пропозиції; бонітет ґрунту, віддача сільськогосподарських угідь, оплата 1 га паю
Інноваційна активність	Частка витрат на впровадження інновацій в загальному їх обсязі, частка майна, призначеного для науково-дослідних робіт, коефіцієнт інтелектуальної власності сільськогосподарського підприємства
Соціальна відповідальність	частка платежів за екологічні порушення в прибутку підприємства, частка природоохоронних платежів у загальному обсязі витрат підприємства

Рисунок 3 — Система показників оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства (розроблено автором)

Питання вибору методів обробки результатів за сформованою системою показників та репрезентативності здійснених висновків вирішуються за допомогою таких методів [5, с. 92–93]: рейтингової, експертної та інтегральної оцінки (у т. ч. матричних та індикативних методів інтегрування), узагальнювальної оцінки, порівняльної оцінки (планового, нормативного і фактичного значення показників), економіко-математичних методів (побудова багатофакторних регресійних моделей). Методики оцінки інвестиційної привабливості як комплексного поняття передбачають використання комплексу методів.

Існуючі порівняльні характеристики методик оцінки інвестиційної привабливості підприємства [5, с. 94], на основі його фінансового стану, зокрема [7, с. 146], демон-

струють різний (позитивний чи негативний) вплив їх властивостей на адекватність отриманих результатів розрахунків.

Для здійснення оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства пропонується послідовна сукупність методів.

Інтегральна оцінка. Інтегральний показник розраховується за кожною підскладовою системи складових оцінки інвестиційної привабливості підприємства, за допомогою формули, згідно [11, с. 235]:

$$I_i = \sqrt[n]{T1i * T2i * \dots * Tni} \quad (1)$$

де I_i — інтегральний показник за i -ою підскладовою системи складових оцінки інвестиційної привабливості підприємства; $T1i, T2i, Tni$ — темп змін показників оцінки за i -ою підскладовою (для показників стимуляторів — розраховується як відношення звітного значення на попереднє помножене на 100; для показників дестимуляторів — як відношення значення за попередній звітному період до звітного помножене на 100).

Бальна оцінка. Кожен з інтегральних показників, розрахованих за формулою (1), оцінюється за запропонованою шкалою, і визначається рівень їх привабливості: А — високий, у випадку, коли інтегральний показник > 115 (тобто усереднений темп зростання показника більше 15 %, оскільки всі показники в запропонованій системі оцінки є стимуляторами); В — середній, інтегральний показник > 100 (темپ зростання показників-стимуляторів за локального складовою є повільним, знаходиться в інтервалі від 0 до 15 %); С — низький, інтегральний показник ≤ 100 (показники-стимулятори мають тенденції зниження). Кожному значенню показника присвоюється певна бальна оцінка. Найбільший бал повинен відповідати самому сприятливому значенню, найменший бал — найбільш критичному. Шкала значень рівнів привабливості має такий вигляд:

- інтегральний показник рівня А — 3 бали;
- інтегральний показник рівня В — 2 бали;
- інтегральний показник рівня С — 1 бал.

Максимальне значення шкали — 33 балів (3 бали помножене на 11 підскладових), мінімальне значення шкали — 11 балів (1 помножене на 11).

Експертна оцінка. Кожному показнику присвоєно ваговий коефіцієнт, сума яких за всіма одинадцятьма підскладовими дорівнює одиниці. А саме: тактична привабливість має вагомість 55 %, а стратегічна — 45 %. Експертами на цьому етапі дослідження виступили керівники та фахівці таких сільськогосподарських підприємств, як: СТОВ «Гончарово», HarvEast Holding, ТОВ «СИНГЕНТА», ПП «Фаворит-III». Узгодженість думок експертів доводить значення коефіцієнта конкордації думок експертів — 0,86, яке отримане в результаті автоматизації його розрахунків за допомогою надбудови «AtteStat» MS Excel.

Узагальнююча оцінка виступає підсумковою, як добуток бальної та експертної оцінок. Результати оцінки інвестиційної привабливості умовного сільськогосподарського підприємства наведено в табл. 1.

Підсумкова узагальнювальна оцінка інвестиційної привабливості здійснена за комплексним підходом, а саме вона враховує найважливіші параметри (показники) фінансово-господарської та виробничої діяльності сільськогосподарського підприємства, дозволяє здійснити аналіз факторів, що на неї впливають, для розробки стратегії та тактики управління розвитком підприємства в цілому, ефективного здійснення інвестицій зокрема.

За даними табл. 1, інвестиційна привабливість умовного сільськогосподарського підприємства складає 2,05 бали із можливих 3, що складає 68,33 %. У розрізі складових: стратегічна привабливість дорівнює 0,88 бали із 1,35 можливих (65,19 %), тактич-

Таблиця 1 — Результати оцінки інвестиційної привабливості
умовного сільськогосподарського підприємства
(складено автором на основі власних розрахунків)

Параметр	Інтегральний показник	Рівень привабливості	Бальна оцінка	Ваговий коефіцієнт	Підсумкова оцінка	Максимальна оцінка
1	2	3	4	5	6	7
Якість та безпечність продукції	117,2	високий	3	0,09	0,27	
Ефективність використання трудових ресурсів	95,3	низький	1	0,11	0,11	
Ефективність використання земельних ресурсів	107,6	середній	2	0,05	0,1	
Інноваційна активність	100	низький	1	0,1	0,1	
Соціальна відповідальність	116,1	високий	3	0,1	0,3	
Стратегічна привабливість			10	0,45	0,88	1,35
Рентабельність	53,81	низький	1	0,1	0,1	
Майновий стан	105,96	середній	2	0,085	0,17	
Ділова активність	124,52	високий	3	0,09	0,27	
Ліквідність	105,44	середній	2	0,11	0,22	
Фінансова стійкість	103,85	середній	2	0,085	0,17	
Вірогідність банкрутства	122,35	високий	3	0,08	0,24	
Тактична привабливість			13	0,55	1,17	1,65
Інвестиційна привабливість підприємства			23	1	2,05	3

на привабливість — 1,17 бали із 1,65 (70,91 %). Тобто рівень тактичної привабливості вищий за стратегічну.

Висновки. У процесі дослідження здійснено удосконалення методики оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства на основі комплексного підходу з урахуванням галузевої ознаки, а саме в частині: дорозробки системи складових — тактичної та стратегічної, із зазначенням підскладових; узагальнення системи показників оцінки та висування пропозицій щодо методичного інструментарію проведення оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства.

Удосконалена методика оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства побудована на засадах комплексності, включає дані щодо інструментарію виконання логічно послідовних процедур формування системи складових, системи показників та методології визначення.

Перспектива подальших досліджень полягає в розробці стратегії і тактики зростання інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства та подальшого ефективного його господарювання.

Список літератури/References

1. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020». URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

President of Ukraine (2015). *Stratehiia staloho rozvytku «Ukraina-2020»* [Decree About the Strategy of Sustainable Development «Ukraine 2020»], available at : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (accessed 22 June 2018).

2. Вишневська О. А. Соціально-економічний розвиток України за 2017 рік. Державна служба статистики України. 2017. 28 с.

Vyshnevskaya, O. A. (2018). *Sotsialno-ekonomichnyi rozvytok Ukrainy za 2017 rik* [Socio-economic development of Ukraine for 2017]. Kyiv : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 28 p.

3. Індекси капітальних інвестицій за видами економічної діяльності (до відповідного періоду попереднього року). URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

State Statistics Service of Ukraine (2018). *Indeksy kapitalnykh investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti (do vidpovidnoho periodu poperednoho roku)* [Indices of capital investments by types of economic activity (up to the corresponding period of the previous year)]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 22 June 2018).

4. Рентабельність операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

State Statistics Service of Ukraine (2018). *Rentabelnist operatsiinoi diialnosti pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti* [Profitability of operating activity of enterprises by types of economic activity]. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 22 June 2018).

5. Саранюк А. В. Системне узагальнення методик оцінювання інвестиційної привабливості підприємств житловокомунального господарства // Вісник ТНЕУ. 2016. Вип. № 1. С. 89–98.

Saraniuk, A. V. (2016). *Systemne uzahalnennia metodyk otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv zhytlvokomunalnoho hospodarstva* [Systemic generalization of methods of estimation of investment attractiveness of enterprises of housing communal economy]. *Visnyk TNEU* [Bulletin of TNEU], no. 1, pp. 89–98.

6. Семенчук Л. І., Мороз С. О. Інвестиційна привабливість підприємства та методи її оцінювання // Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. № 11. С. 898–901.

Semenchuk, L. I., Moroz, S. O. (2016). *Investytsiina pryvablyvist pidpriemstva ta metody yii otsiniuvannia* [Investment attractiveness of the enterprise and methods of its evaluation]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and national problems of the economy], no. 11, pp. 898–901.

7. Рзаєв Г. І., Вакулова В. О. Методичні підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємства // Вісник Хмельницького національного університету. 2016. Вип. № 1. С. 141–149.

Rzaiev, H. I., Vakulova, V. O. (2016). *Metodychni pidkhody otsinky investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva* [Methodological approaches to assessing the investment attractiveness of the enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu* [Bulletin of Khmelnytsky National University], no. 1, pp. 141–149.

8. Скрипник Ю. В. Рейтингово-аналітична оцінка інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства // Економіка і суспільство. 2016. Вип. № 3. С. 477–484.

Skrypnyk, Yu. V. (2016). *Reitynhovo-analitychna otsinka investytsiinoi pryvablyvosti silskohospodarskoho pidpriemstva* [Rating-analytical valuation of investment attractiveness of agricultural enterprise]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economy and Society], no. 3, pp. 477–484.

9. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству № 22 від 23.11.1998 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>.

Agency for prevention of enterprises and organizations bankruptcy (1998). "Order on Approval of the enterprises and organizations investment attractiveness integrated assessment methodology". Available at : [http:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98) (accessed 22 June 2018).

10. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 639 с.

Kupalova, H. I. (2008). *Teoriia ekonomichnoho analizu* [The theory of economic analysis]. Kyiv, Znannia Publ., 639 p.

11. Rozhenko A. V. Economic security level assessment of the trade enterprises. Економічний простір. 2015. Вип. № 101. С. 233–241

Rozhenko, A. V. (2015). Economic security level assessment of the trade enterprises. *Ekonomichnyi prostir* [Economic space], no. 101, pp. 233–241.

Цель. Цель статьи — совершенствование методики оценки инвестиционной привлекательности сельскохозяйственного предприятия на основе комплексного подхода с учетом отраслевого признака.

Методика. Для достижения поставленной цели исследования в качестве теоретической и методической базы использована система общенаучных и специальных методов, а именно: диалектический метод научного познания — для исследования набора составляющих инвестиционной привлекательности предприятия; методы причинно-следственного анализа — для разработки системы показателей оценки инвестиционной привлекательности сельскохозяйственного предприятия, с помощью методов интегральной, бальной, экспертной и обобщающей оценки предложена методика оценки инвестиционной привлекательности предприятия

Результаты. Проанализирована динамика капитальных инвестиций и рентабельности операционной деятельности по Украине в целом и по сельскохозяйственной отрасли. Выявлена диспропорция индекса капитальных инвестиций (в разрезе исследуемых категорий), который за 2011–2017 гг. не демонстрирует существенных колебаний, и индекса рентабельности операционной деятельности, который в целом существенно меняется и в противоположных тенденциях по сельскому хозяйству и по стране. Предложена система составляющих инвестиционной привлекательности предприятия, а именно тактическая и стратегическая, согласно которых разработана система показателей оценки по группам: рентабельность, имущественное положение, деловая активность, ликвидность, финансовая устойчивость, вероятность банкротства, качество и безопасность продукции, эффективность использования трудовых и земельных ресурсов, инновационная активность, социальная ответственность, с учетом отраслевого признака. Установлена последовательность использования методов интегральной, бальной, экспертной и обобщающей оценки, представляющая собой комплексный подход к методике оценки инвестиционной привлекательности сельскохозяйственного предприятия.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, сельское хозяйство, предприятие, управление, интегральный показатель, уровень привлекательности.

Objective. Improvement of the methodology for the agricultural enterprise investment attractiveness valuation an on the basis of a comprehensive approach in the light of the sectoral feature.

Methods. To achieve the goal of the research as a theoretical and methodological basis, the system of general scientific and special methods is used, namely: the dialectical method of scientific knowledge — for studying the set of components of the investment at-

tractiveness of the enterprise; methods of cause-and-effect analysis — for the development of a system of indicators for assessing the investment attractiveness of an agricultural enterprise, with the help of integral, score, expert and general evaluation methods a method for assessing the investment attractiveness of the enterprise is proposed.

Results. *The dynamics of capital investments and profitability of operational activity in Ukraine in the whole and in the agricultural sector is analyzed. The disproportionality of the capital investment index (in the category of investigated categories), which in 2011–2017, does not show significant fluctuations, and the index of profitability of operational activity, which is significantly changing, is also pointed out both in the opposite tendencies in agriculture and on the state in general. The system of components of investment attractiveness of the enterprise is proposed, namely, tactical and strategic, according to which the system of indicators of estimation by groups is developed: profitability, property status, business activity, liquidity, financial stability, bankruptcy probability, quality and safety of products, efficiency of labour and land resources utilization, innovative activity, social responsibility, taking into account the sectoral feature. The sequence of the use of integral, score, expert and general evaluation methods, which is a complex approach to the methodology of investment attractiveness assessment of an agricultural enterprise.*

Key words: *investment attractiveness, agriculture, enterprise, management, integral index, attractiveness level.*

Надійшла до редакції 25.10.2018